

DERINIMO PAŽYMA
DĖL VALSTYBINĖS KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJOS 2018 M. SPALIO 5 D. NUTARIMO NR. O3E-314 „DĖL VALSTYBĖS REGULIUOJAMOS GAMTINIŲ DUJŲ PERDAVIMO VEIKLOS PAJAMŲ IR KAINŲ NUSTATYMO METODIKOS PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

Eil. Nr.	Pastabos ir siūlymai	Pastabų ir siūlymų vertinimas
AB „Amber Grid“ (2018 m. gruodžio 19 d. raštu Nr. 7-291-1124)		
1.	<p>Atkreipiame dėmesį, kad Projekto 49 ir 50 punktų nuostatos, kad duomenys pajamų viršutinės ribos nustatymui / koregavimui turi būti Komisijai pateikiami ne vėliau nei prieš keturis mėnesius iki naujų kainų įsigaliojimo, neatitinka TAR NC nuostatų, reikalaujančių, kad kainos, galiosiančios kitais dujų metais ar kitą tarifų laikotarpį (jei dujų metai ir tarifų laikotarpis nesutampa), būtų skelbiamos ne vėliau nei prieš mėnesį iki pajėgumų aukcionų, vykstančių įprastai liepą. Kas reiškia, kad duomenys turėtų būti Komisijai pateikiami gerokai anksčiau, nei nurodyta Projekte. Atitinkamai, siūlome patikslinti Projekto 49, 50 ir galimai kitų punktų nuostatas dėl terminų taip, kad jos atitiktų TAR NC reikalavimus.</p>	<p>Atsižvelgta.</p> <p>Siūlome Metodikos 49, 50, 54 ir 55 punktai pakoreguoti ir išdėstyti taip:</p> <p>„49. Reguluojamų paslaugų pajamų viršutinėms riboms nustatyti Operatorius ne vėliau kaip prieš keturis mėnesius iki naujų kainų įsigaliojimo einamojo tarifinio laikotarpio kovo 15 d. Komisijai pateikia: <...></p> <p>50. Pajamų viršutinėms riboms kitam tarifiniam laikotarpiui koreguoti Operatorius ne vėliau kaip prieš keturis mėnesius iki naujų kainų įsigaliojimo einamojo tarifinio laikotarpio kovo 15 d. Komisijai pateikia: <...></p> <p>53. Komisija sprendimą dėl gamtinių dujų reguliuojamų paslaugų pajamų viršutinių ribų nustatymo priima ne vėliau kaip per 45 dienas, o dėl gamtinių dujų reguliuojamų pajamų viršutinių ribų koregavimo – ne vėliau kaip per 30 dienų nuo paskutinių tikslių Operatoriaus duomenų pateikimo dienos.</p> <p>54. Konkrečios kainos kitam tarifiniam laikotarpiui skaičiuojamos pagal Operatoriaus kainų nustatymo metodiką, kurią parengia ir kartu su kainų skaičiavimo projektu ne vėliau kaip prieš 60 dienų iki kainų įsigaliojimo Operatorius pateikia Komisijai.</p> <p>55. Komisija, nustačiusi, kad Operatoriaus nustatytos kainos diskriminuoja vartotojus, yra taikomas kryžminis subsidijavimas tarp skirtingų paslaugų ar vartotojų grupių, nurodo Operatoriui jo klaidas. Operatorius privalo jas ištaisyti per 15 dienų. Jei Operatorius nevykdo</p>

		<p>Komisijos reikalavimo, Komisija turi teisę vienašališkai nustatyti konkrečias reguliuojamas kainas. Konkrečios reguliuojamos kainos kitam tarifiniam laikotarpiui turi būti nustatytos ir paskelbtos ne vėliau nei likus 30 dienų iki naujo tarifinio laikotarpio ar metinio metų pajėgumų aukciono (t. y. iki einamojo tarifinio laikotarpio birželio 1 d., jei taikomos Tarifų tinklo kodekso 29 straipsnio (prieš metinį metų pajėgumų aukcioną skelbtinos kainos) nuostatos, ir iki einamojo tarifinio laikotarpio gruodžio 2 d. – kitais atvejais). <...>“</p>
2.	<p>Atsižvelgiant į tai, kad:</p> <ul style="list-style-type: none"> – planuojant dujų remontų ir (ar) rekonstrukcijos metu sąnaudas, reguliuojamam laikotarpiui vertinami darbai, kurie yra suplanuoti iš anksto ir jų vykdymui ruošiamasi. Tačiau pažymėtina, kad be jau suplanuotų darbų – laikotarpio eigoje paprastai atsiranda poreikis atlikti būtinus nenumatytus darbus, kurių neatlikus perdavimo sistema negalės funkcionuoti pilna apimtimi ir užtikrinti klientų lūkesčių ar perdavimo sistemos operatoriaus (PSO) išsipareigojimų jiems. Svarbu pažymėti ir tai, kad kiekvienais metais darbų apimtys yra ne vienodos, todėl šios kilmės technologinės sąnaudos yra skirtingos; – numatyti ir prognozuoti gamtinių dujų kaip kuro, aptarnaujant įrenginius kompresorių stotyse, įskaitant ir mobiliuosius kompresorius, naudojimo veikimo trukmes reguliuojamu laikotarpiu yra sudėtinga. Kompresorių stočių kuro sąnaudas daugeliu atvejų apsprendžia kompresorių stočių darbo trukmė (kurią sunku prognozuoti dėl jungtinio perdavimo sistemų operatorių darbo, Baltijos šalių bendros gamtinių dujų rinkos struktūros), kokios yra dujų srautų kryptys (pvz. Panevėžio kompresorių stoties technologinių sąnaudų apimtis stipriai priklauso nuo to, ar dujos yra transportuojamos į Lietuvą per Kiemėnų įleidimo tašką), per kuriuos perdavimo sistemos taškus dujos yra transportuojamos; – dujų kaip kuro perduodamoms dujoms pašildyti ir įrenginių eksploatavimo sąlygoms užtikrinti dujų skirstymo ir apskaitos stotyse sąnaudas apsprendžia ne tik standartai, pagal kuriuos privaloma 	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Siūlome Metodikos 14.1 papunktį išdėstyti taip:</p> <p>„14.1. Technologinės sąnaudos:</p> <p>14.1.1. Kuro ir remonto technologinių sąnaudų atveju atsižvelgiama į:</p> <p>14.1.1.1. praėjusio reguliavimo periodo paskutinių pasibaigusių ketverių metų vidutinius faktinius gamtinių dujų kuro ir remontų technologinėms reikmėms kiekius;</p> <p>14.1.1.2. praėjusio reguliavimo periodo paskutinių pasibaigusių ketverių metų vidutinę faktinę gamtinių dujų kuro ir remontų technologinėms reikmėms kiekio metinę apimtį, kai gamtinių dujų kuro ir remontų technologinėms reikmėms kiekiai priklauso nuo realizuoto kiekio;</p> <p>14.1.1.3. priežasčių, kurias Operatorius nurodė kaip lemiančias gamtinių dujų kuro ir remontų technologinėms reikmėms kiekio faktinius ir būsimus apimties pokyčius, pagrįstumą;</p> <p>14.1.1.4. praėjusiu reguliuojamų kainų galiojimo laikotarpiu įgyvendintų investicijų įtaką gamtinių dujų kuro ir remontų technologinių sąnaudų technologinių sąnaudų pokyčius;</p> <p>14.1.1.5. prognozuojamą gamtinių dujų pirkimo kainą, kuri nustatoma vadovaujantis Metodikos 12 punktu;</p> <p>14.1.1.6. faktinių kuro ir remontų technologinių sąnaudų nuokrypį nuo buvusių nustatytųjų Komisijos paskutiniam pasibaigusiam tarifiniam periodui, kurį Operatorius pagrindžia Komisijai;</p> <p>14.1.2. Paklaidų ir nesandarumų technologinių sąnaudų atveju</p>

<p>pašildyti dujas iki reikiamų parametru (kadangi jos turi būti valomos, odoruojamos, apskaitomos, redukuojamos), bet ir perduodami dujų kiekiai, kurių prognozė ir faktas dažnu atveju skiriasi;</p> <ul style="list-style-type: none"> – numatyti ir prognozuoti paklaidų ir nesandarumų technologines sąnaudas yra itin sudėtinga, kadangi per 2015-2017 m. Lietuvos dujų perdavimo sistemoje įvyko daug kardinalių pokyčių, susijusių su gamtinių dujų pardavimo paslaugų teikimu: 1) perėjimas prie naujojo apskaitos laikotarpio (pagal Europinę direktyvą – para 7-7 val.), 2) apskaitomo kiekio išraiška m³, esant 0° C, 3) apskaita energetiniais vienetais (kWh), 4) tiekiamų gamtinių dujų cheminės sudėties praplėtimas, atsižvelgiant į tiekimo diversifikavimo aspektus (Klaipėdos SGD terminalas) bei tolimesnes perspektyvas (GIPL). Šios aplinkybės sąlygojo būtinybę pradėti naudoti papildomus apskaitos įrenginius bei sistemas, kurti ir įteisinti naujus apskaitos principus (pvz. perdavimo sistemos zonavimas siekiant priskirti tam tikras sistemas atkarpos naujai įrengtiems chromatografams bei tose atkarpose apskaityti perduodamas dujas energetiniais vienetais) ir pan., kurių sisteminių paklaidų visuma padidina technologinių sąnaudų dėl apskaitos netikslumų tikimybę. Pastebėta, kad gamtinių dujų tiekimo diversifikavimas taip pat sukėlė šių sąnaudų padidėjimą, ypač periodais, kai SGD terminalas veikia didesniais pajėgumais; – remiantis kitų ES šalių praktika (žr. priedą), didžiojoje dalyje ES šalių dujų technologinėms reikmėms sąnaudos pripažįstamos pagal (ar dalinai pagal) faktą; <p>siūlome, kad nustatant reguliuojamų dujų technologinėms reikmėms sąnaudų lygmenį ateinančiam tarifiniam laikotarpiui, būtų remiamasi prognozuojamu (remiantis Metodika) šių sąnaudų lygmeniu, o pasibaigus tarifiniam laikotarpiui, faktiniai pagrįsti technologinių sąnaudų (produkto ir kainos) skirtumai, lyginant su prognozuotais, kaupiami reguliavimo sąskaitoje ir įtraukiami į ateinančio tarifinio laikotarpio reguliuojamų sąnaudų lygmenį, Projekto 14.1 papunktį patikslinant taip:</p>	<p>atsižvelgiama į:</p> <p>14.1.2.1. Komisijos reguliavimo periodui nustatytą paklaidų ir nesandarumų technologinių sąnaudų procentinį santykį su atitinkamu laikotarpiu Operatoriaus transportuotu gamtinių dujų kiekiu (vertinamu kaip per įleidimo taškus įleistas dujų kiekis), kuris turi neviršyti įleidimo taškuose įdiegtų gamtinių dujų matavimo įrenginių techniniuose dokumentuose įtvirtintų neapibėžčių vidurkio, turi būti skaičiuojamas įvertinant faktinius praeitų laikotarpių paklaidų ir nesandarumų technologinių sąnaudų apimtį, atsižvelgiant į įgyvendintų ir naujų investicijų į gamtinių dujų perdavimo infrastruktūrą įtaką;</p> <p>14.1.2.2. praėjusiu reguliuojamų kainų galiojimo laikotarpiu įgyvendintų investicijų įtaką gamtinių dujų paklaidų ir nesandarumų technologinių sąnaudų pokyčius;</p> <p>14.1.2.3. prognozuojamą gamtinių dujų pirkimo kainą, kuri nustatoma vadovaujantis Metodikos 12 punktu;</p> <p>14.1.3. Nustatant technologinių sąnaudų lygį, atsižvelgiama į naujų investicijų į gamtinių dujų infrastruktūrą lemiamą technologinių sąnaudų apimtį, nustatomą pagal su Komisija suderintas investicijas arba su Komisija suderintus principus.“</p>
--	--

„14.1. Gamtinių dujų kuro ir remontų, paklaidų ir nesandarumų technologinės sąnaudos. Šių sąnaudų atveju atsižvelgiama į:

14.1.1. praėjusio reguliavimo periodo paskutinių pasibaigusių ketverių metų vidutinius faktinius gamtinių dujų kuro ir remontų technologinėms reikmėms kiekius;

~~14.1.2. praėjusio reguliavimo periodo paskutinių pasibaigusių ketverių metų vidutinę faktinę gamtinių dujų kuro ir remontų technologinėms reikmėms kiekio metinę apimtį, kai gamtinių dujų kuro ir remontų technologinėms reikmėms kiekiai priklauso nuo realizuoto kiekio;~~

14.1.32. priežasčių, kurias Operatorius nurodė kaip lemiančias gamtinių dujų kuro ir remontų technologinėms reikmėms kiekio **bei paklaidų ir nesandarumų technologinėms reikmėms kiekio** faktinius ir būsimus apimties pokyčius, pagrįstumą;

14.1.43. praėjusių reguliuojamų kainų galiojimo laikotarpiu įgyvendintų investicijų įtaką gamtinių dujų kuro ir remontų technologinių sąnaudų bei paklaidų ir nesandarumų technologinių sąnaudų pokyčius;

14.1.54. prognozuojamą gamtinių dujų pirkimo kainą, kurią ~~nustatoma vadovaujantis Metodikos 12 punktu~~ **Operatorius pagrindžia Komisijai;**

14.1.65. naujų investicijų į gamtinių dujų infrastruktūrą lemiamą gamtinių dujų kuro ir remontų bei paklaidų ir nesandarumų technologinių sąnaudų apimtį, nustatomą pagal su Komisija suderintas investicijas arba su Komisija suderintus principus;

14.1.76. Komisijos nustatyto gamtinių dujų paklaidų ir nesandarumų technologinių sąnaudų procentinį santykį, kuris apskaičiuojamas 14.1.87 papunktyje nustatyta tvarka;

14.1.87. reguliavimo periodo metams nustatytą procentinį santykį, ~~apskaičiuotą nustatytą atsižvelgiant į:~~

14.1.7.1. **faktinį** praėjusių ketverių metų pagrįstą **maksimalų** gamtinių dujų paklaidų ir nesandarumų technologinėms reikmėms ~~kiekį padalinus iš viso tais metais kiekio ir per tą laikotarpį~~ Operatoriaus transportuoto gamtinių dujų kiekio, **santykį;**

14.1.7.2. priežasčių, kurias Operatorius nurodė kaip lemiančias

	<p><i>gamtinių dujų paklaidų ir nesandarumų technologinėms reikmėms kiekio faktinius ir būsimus apimties pokyčius, pagrįstumą;</i></p> <p><i>14.1.7.3. atsižvelgiant—į Metodikos 14.1.43 papunktyje numatytą įgyvendintų investicijų, įtakojusių gamtinių dujų paklaidų ir nesandarumų technologinių sąnaudų dydį, įtaką, vertinant paklaidų ir nesandarumų technologines sąnaudas antriesiems–penktiesiems reguliavimo periodo metams;</i></p> <p><i>14.1.8. nustatant kuro ir remontų bei paklaidų ir nesandarumų technologines sąnaudas, faktinės ir prognozuojamas skirtingais reguliavimo periodais šių kategorijos sąnaudos vertinamos kaupiamuoju būdu (naudojami technologinių sąnaudų kategorijų suminiai, o ne vidutiniai dydžiai per visą analizuojamą reguliavimo periodą);</i></p> <p><i>14.1.9. faktinių gamtinių dujų kuro ir remontų technologinių sąnaudų bei paklaidų ir nesandarumų technologinių sąnaudų nuokrypį nuo buvusių nustatytųjų Komisijos paskutiniam pasibaigusiam tarifiniam periodui, kurį Operatorius pagrindžia Komisijai.“</i></p>	
3.	<p>Atsižvelgiant į tai, kad Bendrovė teikia perdavimo veiklos duomenis Bendrovės pajamų viršutinei ribai nustatyti ir, po pajamų viršutinės ribos nustatymo, vadovaujantis Bendrovės Gamtinių dujų perdavimo paslaugų kainų nustatymo metodika priskiria pajamas paslaugoms, bei įvertinus Metodikos priedų reikalavimus (kad teikiama <i>Perdavimo veiklai</i>), siūlome atitinkamai patikslinti Metodikos punktus taip:</p> <p>„49.1. duomenų suvestinę pajamų viršutinei ribai nustatyti, atskirai pateikiant visų teikiamų paslaugų duomenis (Metodikos 1 priedas);</p> <p>49.2. veikloje naudojamo turto vertės skaičiavimo lentelę, atskirai pateikiant visų teikiamų paslaugų duomenis (Metodikos 3 priedas);</p> <p><...></p> <p>50.3. veikloje naudojamo turto vertės skaičiavimo lentelę, atskirai pateikiant visų teikiamų paslaugų duomenis (Metodikos 4 priedas);“</p>	Atsižvelgta. Metodikos 49 ir 50 punktai atitinkamai pakoreguoti.

4.	<p>Taip pat, atsižvelgiant į esamas perdavimo paslaugos sąnaudų apimtį, jų detalumo įtaką perdavimo kainų lygiui bei proporcingumo principą, siūlome Projekte patikslinti, nurodant, kad duomenys pateikiami ne eurų, o tūkstančių eurų tikslumu, atitinkamai patikslinant Projekto 56 punkte ir pakeičiant tai visoje Metodikoje (Metodikos formulėse, prieduose ir t.t.); arba bent patikslinti 56 punktą taip, kad duomenys pateikiami tūkstančių eurų dešimtosios dalies tikslumu.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Siūlome Metodikos 56 punktą pakoreguoti ir išdėstyti taip: „56. Duomenys pateikiami eurųtūkstančių eurų tikslumu (nurodant du skaičius po kablelio), skaičiavimai atliekami be pridėtinės vertės mokesčio (PVM).“</p>
----	--	--

Parengė:
Dujų skyriaus patarėja

2019-01-30

Marta Vorobjova-Derkač